

Platební podmínky a financování obchodních operací

doc. Ing. Jana Přikrylová, PhD.

prikrylova@is.savs.cz

Jana.Prikrylova@savs.cz

Rizika v mezinárodních transakcích

- **Teritoriální riziko:**
 - Nedostatek cizích měn
 - Moratorium
 - Válka, embargo
 - Přírodní katastrofy
 - Mezinárodní konflikty
 - Znárodnění
 - Pohyb směnných kursů

Rizika (2)

- **Komerční a jiná rizika:**

- Platební neschopnost dlužníka nebo jeho banky
- Platební nevůle
- Přepравní riziko
- Výrobní riziko
- Nedostatečná znalost práva a obchodních praktik cílové země
- Jazyk a jiné kulturní a společenské odlišnosti,...

Omezení rizik

- Precizní znění kontraktu
- Využití standardů Mezinárodní obchodní komory (<http://www.iccwbo.org/>)
- Přizpůsobení zejména platebních podmínek riziku
- Využití vhodných platebních nástrojů a garancí
- Pojištění
- Zajišťovací operace
- Devizové operace

Obchodní dokumentace

- Přepravní dokumenty - Transport documents
- Komerční dokumenty - Commercial documents
- Pojistné dokumenty - Insurance documents
- Dokumenty požadované oficiálními místy - Official documents required by government regulation
- Finanční dokumenty - Financial documents

Směnka cizí - Bill of Exchange (B/E)

- Je *bezpodmínečný písemný příkaz* exportéra (výstavce) jiné osobě, importérovi, *aby zaplatil* určitou sumu na viděnou (vista), v určitém čase (dato) nebo v určitém čase po viděné (termínovaná vista směnka) na řad, tj. výstavci nebo doručiteli.
- *Směnky a šeky se řídí Zákonem směnečným a šekovým č. 191/1950 Sb.*

Podstatné náležitosti směnky

- Název směnka v souvislém textu
- Bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou částku
- Kdo má platit (Drawee)
- Splatnost směnky
- Místo placení
- Komu má být zaplaceno
- Datum a místo vystavení
- Podpis výstavce (Drawer)

Platební nástroje a podmínky

- Platba na otevřený účet - Open account
- Dokumentární platby - Documentary collection (D/P, D/A)
- Platba proti dodání zboží (dobírka) - Payment upon shipment of the goods
- Dokumentární akreditiv - Documentary Letter of Credit (L/C)
- Payment in advance – platba předem

Operace na otevřený účet

- Je platba bez jakékoliv záruky, že kupující zaplatí (neomezený úvěr bez záruky)
- **Dlouhodobý spolehlivý vztah prodávajícího a kupujícího – ano!**
- Když je obchod bez vládních restrikcí

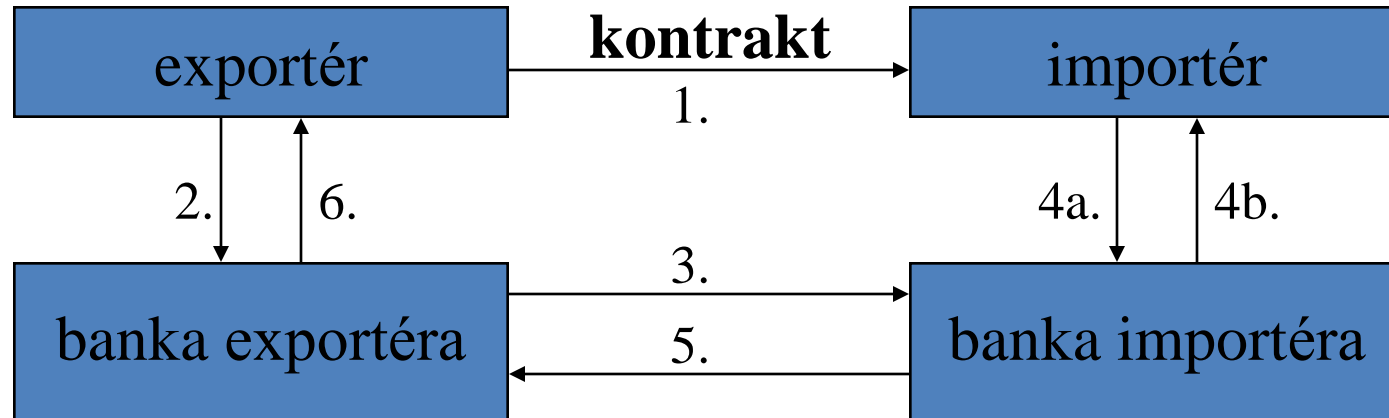

Inkaso

- Inkaso znamená manipulace banky s dokumenty s cílem:
 - Zajistit placení (D/P=Documents against Payment) nebo akceptaci (D/A=Documents against Acceptance)
 - Předat dokumenty proti platbě nebo akceptaci
 - Předat dokumenty v rámci jiných platebních podmínek

Dokumentární inkaso

1. Dodávka zboží

2. Dokumenty

3. Dokumenty

4a. Platba/akceptace

4b. Dokumenty

5. Platba/akceptace

6. Platba/akceptace

Inkaso

- Dokumenty všeho druhu, dohodnuté v kontraktu - Documentary collections
- Opora:
 - ICC Uniform Rules for Collections – Pravidla Mezinárodní obchodní komory pro inkaso
 - Obchodní zákoník

Dokumentární akreditiv

(Documentary Letter of Credit = L/C)

L/C je dohoda mezi vystavující bankou, která akreditiv otevírá na žádost importéra a podle jeho instrukcí, aby v jeho zastoupení zaplatila nebo přijala směnky vystavené beneficentem (exportérem) nebo autorizuje jinou banku (banku exportéra), aby takovou platbu nebo akceptaci učinila, pokud to je v souladu s akreditivními podmínkami

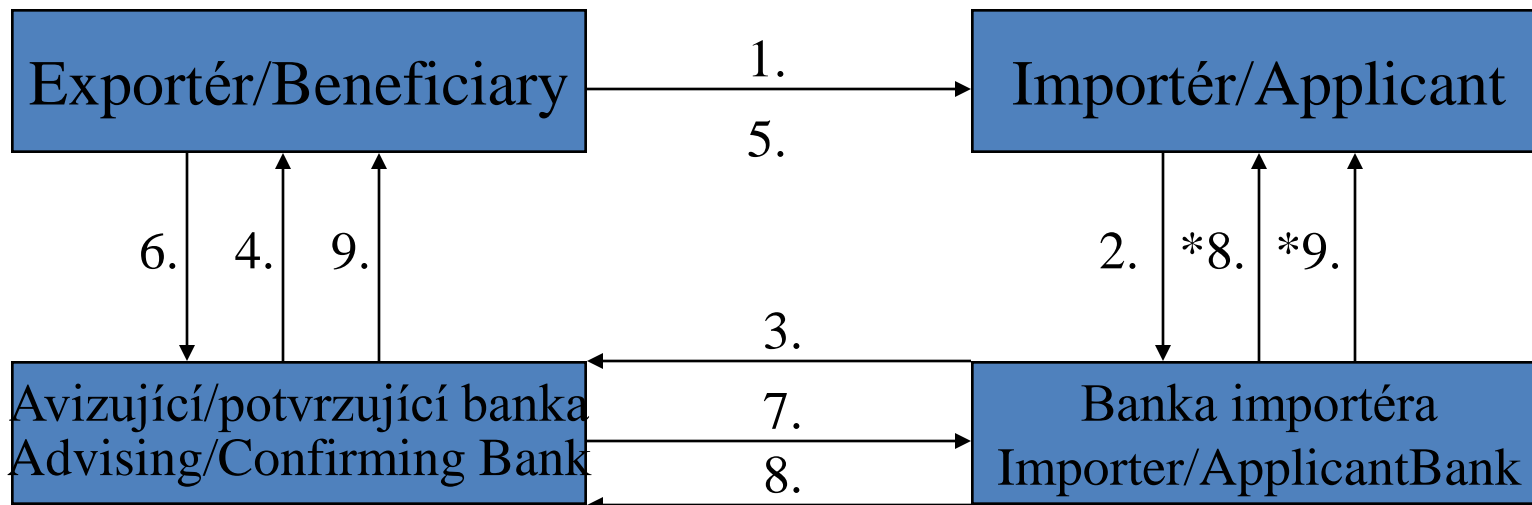

Zdroje informací a podstata

- Uniform Customs and Practice for Documentary Credits ICC - Jednotná pravidla pro dokumentární akreditivy ICC
- Obchodní zákoník
 - **L/Cs vs kupní smlouva**
- L/C je svou podstatou oddělená finanční transakce od obchodu zbožím
 - **Dokumenty vs zboží a služby**
- V operacích, kde se užívá L/C se transakce týká pouze dokumentů a ne zboží či služeb

L/C schéma

1. Kupní smlouva
2. Žádost o otevření L/C
3. Otevření L/C
4. Avízo, potvrzení L/C
5. Zásilka zboží

6. Předložení dokumentů
7. Dokumenty
8. Platba
- *8. Akceptace směnky
9. Platba
- *9. Dokumenty

Předložení dokumentů po odeslání zboží

Banka porovná dokumenty s podmínkami akreditivu a musí být zřejmé, že:

- Předložené dokumenty přesně souhlasí s akreditivními dokumenty
- Dokumenty jsou kompletní a správné pokud jde o počet, druh a obsah
- Dokumenty odpovídají tomu, co bylo dohodnuto a je zapsáno v KS

Pokr.

- Dokumenty jsou vzájemně konzistentní
- Dokumenty se dají přiřadit ke zboží, tj. že odpovídá zboží, čísla obalů, či jiné zásilací údaje
- Pojistné dokumenty odpovídají a pojišťují všechna rizika, která jsou uvedena v L/C
- Dokumenty byly předloženy v termínu určeném v L/C a v době platnosti akreditivu

Druhy akreditivů

- **Irrevocable** – revocable = neodvolatelný - odvolatelný
- Unconfirmed – **confirmed** = nepotvrzený - potvrzený
- L/C with deferred payment – s odloženou splatností
- Stand by L/C
- Revolving – obnovující se, revolvingový
- Transferable – převoditelný

Platba předem - Payment in Advance

- Nejbezpečnější platební podmínka pro vývozce je platba předem (*full in advance* of shipping the goods). V praxi se vyskytuje zálohová platba (*cash deposit in advance*) části ceny a zbytek se platí jinou platební podmínkou.
- Kombinovaná platební podmínka je obvyklá u investičního zboží
- Pracovní kapitál financuje importér

Bankovní garance, záruky

Bank Guarantees

- Závazek banky zaplatit určitou částku beneficiantovi v případě, kdy původní dlužník nesplní svůj závazek, který je předmětem Záručního listu (Letter of Guarantee)

Pokr.

- ***Conditional guarantee - podmíněná:***
 - Banka zkoumá zavinění, podle výsledku plní
- ***Unconditional guarantee - nepodmíněná:***
 - “... on the first demand without any objections ...” na první výzvu a bez námitek...banka nejdříve platí, pak zkoumá příčiny

Forfaiting

/

Forma dlouhodobého financování exportu.

Nákup pohledávek před jejich splatností zaručených směnkami nebo promisory notes, akreditivy nebo zástavou budoucích pohledávek krytých 100% bankovní zárukou.

Bez postihu dlužníka.

Charakteristika forfaitingu

- Transakce založená na odložení splatnosti (deferred payment - credit), úvěr
- Financování bez postihu
- Minimální délka splatnosti pohledávky 90 dní a déle
- Důvěryhodný dlužník/ručitel, přijatelné teritoriální riziko
- Závazek/ nákup pokrývá celé před- a po- dodací období
- Hotovostní platba podle hodnoty kontraktu minus slevy a náklady

Forfaiting – výhody pro exportéra

- Alternativní forma financování
- Bez veřejné publicity (uzavřené společenství bank a obchodníků)
- Zvyšuje a diversifikuje úvěrovou kapacitu
- Vyhne se omezení možnosti půjček
- Nemá náklady s administrativou a legalizací úvěrových smluv
- Rychleji se uzavírá kupní smlouva

Pokr.

- Osvobozuje exportéra od administrace a platebních problémů
- Náklady financování mohou být zahrnuty do prodejní ceny, pokud je forfaiter zatažen do jednání o podmínkách kontraktu včas.
- Mění úvěrovou operaci v hotovostní
- Eliminuje 100% teritoriálních a komerčních rizik
- Rychlé uzavření smlouvy o financování – jednoduchá dokumentace
- Vylučuje úrokové a kurzové riziko

Co musí forfaiter vědět?

<http://www.iccwbo.org/News/Articles/2012/ICC-unveils-new-rules-for-forfaiting>

- Zemi, do jejíž rizika půjde
- Jméno kupujícího
- Jméno ručitele
- Celková částka kontraktu
- Platební kalendář
- Druh zboží
- Druh úvěrového instrumentu
- Datum předpokládané dodávky

Factoring

Factoring je forma krátkodobého financování. Je to smlouva mezi exportérem a faktorem, na základě které se faktor zavazuje převzít administraci závazků, tj. převzít faktury, vymáhání plateb atd.

Faktor také může zajišťovat riziko nezaplacení, poskytovat finance a krýt zahraniční rizika.

Factoring

Faktor poskytuje následující služby:

- Účetnictví, sledování úvěrové situace, vymáhání dluhů
- Pojištění úvěrů proti neplacení
- Okamžitá hotovostní platba cca 75-85% nominální hodnoty faktur

Hodí se pro:

- Export na otevřený účet
- Firmy mající problémy s cashflow

Protiobchody - Countertrades

Protiobchod je obecný termín pro řadu obchodních ujednání o *recipročním mezinárodním obchodu* mezi firmami nebo organizacemi ve *dvou nebo více zemích*.

V principu jsou exporty podmíněny kroky v partnerské zemi, které umožní přijmout zboží a jeho hodnotu nějak vyrovnat.

Důvody pro protiobchody

- Nedostatek konvertibilní měny
- Nedostupnost úvěrů
- Dramatický rozvoj výrobních odvětví (suroviny a polotovary)
- Problémy s rovnováhou obchodní bilance
- Dlouhodobé obchodní vztahy mezi zeměmi
- Snaha získat více obchodních příležitostí nebo nové technologie

